

Nasilje v družini in nujnost usklajenega delovanja pristojnih institucij

Adil Huselja

16. Dnevi varstvoslovja – Fakulteta za varnostne vede
Ljubljana, 11. junij 2015

SODOBNI ČAS

- Hiter ritem življenja, ki se vrti okoli „dogajanja”, trendov, IT naprav,...
- Prvo olimpijsko geslo: „**višje, hitreje in močnejše**” je vse težje dosegljivo.
- Drugo olimpijsko geslo „**pomembno je sodelovati**” je zastarelo in je danes v ospredju pomembna le zmaga.
- Vse se spreminja... tudi družina.

SODOBNA DRUŽINA

- **POPOLNOMA DRUGAČNA OD DRUŽINE PRED 100 LETI**
- **POPOLNOME DRUGE OKOLIŠČINE, KI JIM JE IZPOSTAVLJENA**
- **DRUŽINA V VRTINCU GLOBALNIH IN DRUŽBENIH SPREMEMB**

SPREMEMBE V DRUŽINI

1. **Spremenjena družinska struktura:** razveze, enostarševska družina, zaposlenost mater,...
2. **Spremenjeni družinski procesi:** družinska kohezivnost, izražanje čustev, podpora, oblike nadzorovanja in discipline,...
3. **VPLIV SPREMEMB TAKO NA DINAMIKO KOT KVALITETO ODNOSOV ZNOTRAJ **DRUŽINE** KOT **CELOTNE DRUŽBE****

SODOBNA DRUŽINA

- **NJENA FUNKCIJA OSTAJA ISTA:** s posredno in neposredno vzgojo opravlja funkcijo posrednika med svojimi odraščajočimi člani in družbo.
- Družina je pomembna, ne glede na njeno obliko, velikost in umeščenost v (slovenskem) prostoru.
- Družina je naravna in temeljna celica družbe in ima pravico do družbenega in državnega varstva.
- **Potreba po določitvi okvirjev za obstoj družine; za zaščito družine kot institucije družbe ter zaščito članov družine pred nasiljem.**

Nasilje v svetu

Nasilje v Sloveniji

Nasilje na tribunah

Nasilje v družini

ZAKONODAJNI OKVIR PRI PREPREČEVANJU IN OBRAVNAVI NASILJA V DRUŽINI

- Mednarodni pravni okvir – konvencije in dokumenti:
 - človekove pravice
 - družina, družinsko življenje in družinsko okolje
 - otrokove pravice

- Ustava Republike Slovenije
 - z ustavo je družini zagotovljeno varstvo, ki se podrobneje ureja s posebnimi zakoni.

ZAKON O PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI – ZPND (Uradni list RS, 16/08)

- pomemben mejnik pri obravnavi navedene problematike;
- je prvi zakon v Sloveniji, ki jasno določa pojem nasilja;
- hkrati opredeljuje različne vrste nasilja v družini;
- določa tudi vlogo in naloge državnih organov, nosilcev javnih pooblastil, izvajalcev javnih služb, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij pri obravnavanju nasilja v družini;
- opredeljuje ukrepe za varstvo žrtve nasilja v družini.

OPREDELITEV NASILNIH DEJANJ IN NAČELO SORAZMERNOSTI

- OPREDELITEV NASILJA:
 - fizično
 - spolno
 - psihično
 - ekonomsko
 - zanemarjanje.
-
- Načelo sorazmernosti pomeni sorazmernost ukrepov in posegov države – pristojnih institucij v družino oziroma razmerja med posamezniki glede na teža nasilnih dejanj, ki se odraža predvsem v stopnji ogroženosti žrtve.

DOLŽNOST PRIJAVE NASILJA V DRUŽINI IN DOLŽNOST RAVNANJA

- Dolžnost organov in organizacij ter nevladnih organizacij glede prijavljanja nasilja v družini je po ZPND odvisna predvsem od tega, ali je žrtev otrok ali polnoletna oseba.
- Pristojne institucije so dolžne pomagati žrtvam nasilja v družini.
- Organi in organizacije so dolžni izvesti vse postopke in ukrepe, ki so potrebni za zaščito žrtve glede na stopnjo njene ogroženosti in zaščito njenih koristi in pri tem zagotoviti spoštovanje integritete žrtve

MEDSEBOJNO SODELOVANJE IN OBVEŠČANJE

- Eden od namenov ZPND je zagotovitev koordiniranega pristopa različnih organov in organizacij za zagotovitev učinkovite pomoči žrtvam.
- Pred ZPND so policiji in organom pregona pomoč nudili CSD, nevladne organizacije, vzgojno-izobraževalne institucije, zdravstvene ustanove, upravne enote (reševanje stanovanjskega vprašanja), toda nepovezano, v okviru svojih (ozkih) pristojnosti .
- Multiinstitucionalni in s tem tudi multidisciplinarni pristop omogoča učinkovit pristop in skupno delovanje tako državnih organov kot nevladnih organizacij.

PRISTOJNOSTI POLICIJE PRI OBRAVNAVI

- **ZAKON O POLICIJI:**
- 39.a čl. določa ukrep izreka prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi in daje policistom pooblastilo, da na kraju kršitve izrečejo prepoved približevanja.
- **PRAVILNIK O PREPOVEDI PRIBLIŽEVANJA DOLOČENEMU KRAJU OZIROMA OSEBI**
- določa postopek in način izvedbe ukrepa prepovedi približevanja.
- **PRAVILNIK O SODELOVANJU POLICIJE Z DRUGIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI PRI ODKRIVANJU IN PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI**

PRISTOJNOSTI POLICIJE PRI OBRAVNAVI

Naloge policije se izvajajo v dveh segmentih (Van der Ent, 2001):

SKRB ZA ŽRTEV - podporna komponenta -	KAZENSKA ZAKONODAJA - temeljna komponenta -
1. prvi stik,	1. prijava,
1. obisk pri žrtvi ali obisk na policijski postaji,	1. aretacija, zaslišanje, uradna prijava,
1. pomoč z napotitvijo na organizacije, ki nudijo strokovno pomoč;	1. policijska intervencija brez uradne prijave«.

PREKRŠKI IN KAZNIVA DEJANJA

- Procesna razmejitev med prekrškom in kaznivim dejanjem je zakonsko urejen v 12. členu Zakona o prekrških.
- Odgovornost storilca za hujšo vrsto ravnanja izključuje njegovo odgovornost za milejše ravnanje
- Četrty odstavek 6. člena Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1).
- Z 191. členom Kazenskega zakonika KZ-1 iz leta 2008 je nasilje v družini v Sloveniji postalo samostojno kaznivo dejanje.

PROBLEMATIKA NASILJA V DRUŽINI V OBODBJU 2008 – 2014 V SLOVENIJI

Število vseh obravnavanih prekrškov in kaznivih dejanj ter izrečenih ukrepov prepovedi približevanja

KD, prekrški, izrečeni ukrepi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
vsa KD	81.917	87.465	89.489	88.722	91.430	93.833	87.474
191.čl.	107	2.378	2.253	1.845	1.637	1.539	1.558
vsi prekrški	55.209	56.874	54.109	54.564	49.291	47.770	44.247
prekršek IV. odst. 6. člena ZJRM-1	5.064	4.000	3.857	3.705	3.453	3.292	3.048
prepoved približevanja	553	1.120	1.080	1.031	894	926	1.046

PROBLEMATIKA NASILJA V DRUŽINI V OBODBJU 2008 – 2014 V SLOVENIJI

- Med žrtvami KD z indikatorjem nasilja v družini so v večini ženske in otroci

ŠTEVILO POSAMIČNIH OSEB	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ŽENSKE	2.028	3.134	3.039	2.867	2.616	2.249	2.327
OTROCI	208	320	784	859	896	855	882
STAREJŠI OD 60 LET	369	603	375	332	285	266	254

PROBLEMATIKA NASILJA V DRUŽINI V OBODBJU 2008 – 2014 V SLOVENIJI

Število obravnavanih KD dejanj z indikatorjem družinskega nasilja po izbranih kaznivih dejanjih od leta 2008-2014 po posameznih PU

Policijska uprava	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PU CELJE	640	995	959	825	708	563	552
PU KOPER	163	316	397	335	308	257	265
PU KRANJ	229	604	619	770	683	918	859
PU LJUBLJANA	2.295	4.064	3.575	3.133	3.496	2.695	2.767
PU MARIBOR	1.027	1.443	1.197	1.201	1.494	1.459	1.274
PU MURSKA SOBOTA	182	327	297	320	297	244	560
PU NOVA GORICA	142	152	142	160	170	159	138
PU NOVO MESTO	339	448	429	461	415	352	306
Skupna vsota	5.017	8.349	7.615	7.205	7.571	6.647	6.721

KLJUČNE UGOTOVITVE

Od sprejetja ZPPND je evidenten porast nasilja v družini, kar je odraz systemskega pristopa k obravnavi in večji pozornosti tako pristojnih institucij kot slovenske družbe.

Večja senzibilnost institucij in same družbe.

Največja problematika je bila evidentirana na območju Ljubljane, Maribora in Celja.

Med storilci kaznivih dejanj prevladujejo moški, med žrtvami pa so ženske in otroci.

KLJUČNE UGOTOVITVE ...

Število obravnavanih prekrškov in kaznivih dejanj kljub sistemskemu in načrtnemu pristopu pristojnih institucij od leta 2008 v potrjuje prisotnost nasilja v krogu družine in v slovenski družbi.

Pristojne institucije morajo v skladu s svojimi pristojnostmi in določbami ZPND zagotoviti pogoje za usklajeno in učinkovito delo na tem področju tako na sistemski ravni kot pri konkretnih primerih obravnave nasilja v družini in zaščiti žrtev.

KLJUČNE UGOTOVITVE ...

Nujnost sodelovanja pristojnih institucij in nevladnih organizacij je izražena na področjih:

- izobraževanja in usposabljanja,
- izmenjave informacij,
- usklajenega delovanja tako na 1. področju osveščanja, preventivnega in proaktivnega delovanja kot 2. konkretne obravnave storilcev in zaščite žrtev nasilja v družini.

KLJUČNE UGOTOVITVE ...

Nujnost sodelovanja pristojnih institucij in nevladnih organizacij je izražena na področjih:

- izobraževanja in usposabljanja,
- izmenjave informacij,
- usklajenega delovanja tako na 1. področju osveščanja, preventivnega in proaktivnega delovanja kot 2. konkretne obravnave storilcev in zaščite žrtev nasilja v družini.

KLJUČNE UGOTOVITVE ...

**ZA ŽIVLJENJA
AGRE!** 96 % žrtev nasilja še ni
poiskalo pomoči.

Pokliči **113** ali anonimno
številko **080 21 33** takoj,
ko opaziš znake nasilja
in pomagaj!

**POŠLJI
"NENASILJE"
NA 1919**

in prispevaj **1 EUR** za programe
pomoči žrtvam nasilja!

// Storitev je na voljo uporabnikom Si.mobila d.d. ter Tušmobila d.o.o.

OB ZAKLJUČKU ...

Nasilje ni sprejemljivo in zanj ni opravičila!